

დღეს, როცა ეპ $1\frac{1}{2}\%$. მთლიან
მოქმედობს, ტფილისის ბანკს მა
გის მეოხებით წელიწადში შემოს
დის 77,396 მანათი *). ამაში სოფ
ლის მამულების სესხებს შემოაკვით
ბანკის სასარგებლოვდ 30,996 მა
ნათი და ქალაქებისას—46,400 მა
ნათი. ოუმცა 77,396 მანათი ისე
თი დიდი ფული არ არის, რომ
35,000 მანათი ბანკის ხარჯიც ვა
დიხადოს, წმინდა მოგებაც იმო
დენა მისცეს, რომ, მაგალითებრ
თუნდ სათავად-აზნაურო სკოლი
შეინახოს, რომელსაც 22,000 მა
ნათი უნდება წელიწადში, სათავ
დარიგო თავნიც შეადგინოს და
უოველ წლიური ზარალიც და
ჰეთაროს, მაგრამ ბანკს მაგის გარ
და სხვა შემოსავალიცა აქვს და ი
შემოსავალის იმედით 1883 წელ
სა ტფილისის ბანკის გამგეობა
წინადადება შეიტანა მორიგს სა
ზოგადო კრებაში და ითხოვ
 $1\frac{1}{2}\%$ -ის მაგიერ მარტო $1\frac{1}{2}\%$ -ის და
ნიშვნა. ამ სახით გამგეობამ შესაძ
ლოდ დაინახა $\frac{1}{2}\%$ გაიეფება ტფი
ლისის ბანკის კრედიტისა, მაგრამ
კრებამ არ იყაბულა და ჯეროვან
საბუთებიც წარმოსათქვა უარ-უო
ფისათვის. ამ $\frac{1}{2}\%$ -ზედ მეტის დაც
ლება უოვლად შეუძლებელია, ვი
დრე დღევანდელი ჯამი ბანკი

*) ქავეეფებს არსად არ განგარიშობთ სიმყვლისათვის.

დეც მოჰყვა პირუტყვების და მათის
მფარველების ქებას. გამოიდგა რომ,
თუ ამ წლის განმავალობაში აღრინ
დულად ათბობდა მზე და ანათებდა
ვარსკვლავები, — ეს სულ ზემო-ხსენე
ბულის «საზოგადოების» წყალობდ
ყოფილა. ან კი როგორ იქნებოდ
სხვაფრივ? — ვინ ლაპარაკობდა ყო
ველ კვირა, ერთ გვარის სიამოვნებით
თავიანთ თავსა და პირუტყვებზე
ვინ სთხოვდა ძუძუ-მწოვარს გაშევებ
„საზოგადოების“ წევრობას? ვინ აუ
რქვევდა ურემლს ტფილისის ძალლე
ბის უბედობაზე, მიუხედველად მისი
კულ-აპრეხილნი იყვნენ ისინი, თუ
კულ-მოძრაულებულნი? ვინ უპირებდ
ჯვარზე ცმევს საბრალო გლეხებდ
მენახშირე ვირების შეწუხებისა გამო
ვინ სთხიველნ ქება-დიდებას? ვინ არი
გებდა ამ ქება დიდების ოქმებს? მთე
ლის საღამოობით ვინ ყაყანობდა დ
ილანძლებოდა ამ ოქმების გამო? ისი
ნი, სულ ისინი, მარტო ისინი, „ტყირთ
მძიმე და მაშერალთ მხსნელნი“ წევრნ
„საზოგადოებისანი“. ისეთი გრძნო
ბით იყო წაკითხული ეს უზროდ დ
ულრამატიკოდ დაწერილი «ანგარი
ში» თავის ქებისა, რომ ბბ. წევრებ
მოვიდნენ აღტაცებაში, დაუკრეს ტა
ში და მადლობა გამოუცხადეს თა
ვიანთ თავს. ამის შემდეგ აბრძანდ
თვით ბ-ნი თავს-მჯდომარე... და ხმით
მით იქრიქონის საყვირისათა შემოს
ძახა:

* * *

Quousque tandem, Catilina, abu-
fere nostra patientia?! კატილინავ
კატილინავ, ორდემდღინ უნდა ამყო

ახალი ამბავი

რომ მივიღოთ მხედველობა-
ში ყოველივე ეს საჭიროება ერ-
თად და იგი ჯამი, რომელიც დღეს,
მაგალითებრ, ტფილისის ბანკსა
აქვს გაცემული, ესეიგი, 5,159,779
მანათი, გამოვა რომ იმ $1\frac{1}{2}\%$. შე-
იძლება დავაკლოთ ბევრი-ბევრი
 $\frac{1}{2}\%$, ისიც შიშითა და კრძალვი-
თა.

დღეს, როცა ეგ $1\frac{1}{2}\%$. მთლიად
მოქმედობს, ტფილისის ბანკს მა-
გის მეოხებით წელიწადში შემოს-
დის 77,396 მანათი *). ამაში სოფ-
ლის მამულების სესხებს შემოაცვი
ბანკის სასარგებლოდ 30,996 მა-
ნათი და ქალაქებისას—46,400 მა-
ნათი კომისა 77,396 მანათი ისი-

მიერ გასესხებულის ფურცლებისა
ერთი ორად მაინც არ იქცევა.

სახელმწიფო ბანკი, ახლად
დაარსებული თავად-აზნაურთა შე-
საწევნელად, $1\frac{1}{2}\%.$ -ის მაგიერ
სჯერდება მარტო $\frac{1}{4}\%.$ -სა. ამ გა-
რემოებამ არავინ არ უნდა წაი-
ტყოს. პირველი რომ სახელმწი-
ფოს აუარებელი შეძლება აქვს
დღესვე თუნდ ლავისის ხაზინიდამ
ჰერჯოს ფული, რაც საჭიროა
ბანკის მართვისა და გამგეობის
ხარჯის მეოხებით წელიწადში შემოს-
დის 77,396 მანათი *). ამაში სოფ-

* * * ყველას ეხსომებათ ოქრო-მცედლის ფრიდმანის საქმე. ის ეს საქმე რაში მდგომარეობდა: ტფილისის ვაკარი ბ-ნი ფრიდმანი ყოველთვის მიემგზავრებოდა ხოლმე რუსეთის, მოსკოვისა და მაშასადამე უეჭველის დღეს არა ხვალე სახელმწიფო ბანკის სესხად გაცემული ფული 500—600 მილიონის და მეტიც იქნება და იქონის, რადგანაც ზარალის საჯდევად თავ-მდები მთელი ქონება სახელმწიფოსი და მესამე—სახელმწიფო ბანკის სამოქმედო რაიონი მთელი რუსეთის იმპერიაა და მაშასადამე უეჭველის დღეს არა ხვალე სახელმწიფო ბანკის სესხად გაცემული ფული 500—600 მილიონის და მეტიც იქნება და

კუნცელ წლიური სამართლებრივი და
ჰეთაროს, მაგრამ ბანკს მაგის გარ-
და სხვა შემოსავალიცა აქვს და იმ
შემოსავალის იმედით 1883 წელ-
სა ტიფლისის ბანკის გამგეობამ
წინადადება შეიტანა მორიგეს სა-
ზოგადო კრებაში და ითხოვა
 $1\frac{1}{2}\%$ -ის მაგიერ მარტო $1\frac{1}{2}\%$ -ის და-
ნიშვნა. ამ სახით გამგეობამ შესა-
ლოდ დაინახა $1\frac{1}{2}\%$ -გაიტება ტიფ-

ამოდენა გაცემულობიდამ რომ
 $\frac{1}{4}\%$ -ის აიღოს, წლიური შემოსავალი
1,250,000, ან 1,500,000 მანათს
შეადგენს. ვკონებთ საკმაოა ეს ფუ-
ლი მარტო ბანკის მართვისა და
გამგეობის ხარჯის პირის მოსა-
წმენდად. ამ საბუთით აქ სახელ-
მწიფო ბანკი მოსატანი არ არის
და არც მაგალითით კერძო ბანკი-

ძერდებ, თურდე ერთი დიდი ძეგოვა-
სი ბრილიანტი დაეკარგათ, ეჭვი, რა-
საკეირველია, იმაზედ მიტანეს, გა-
სინჯეს, მაგრამ ვერა უპოვნეს-რა.
მაგრამ ბოლოს სულ ყველაფერი გა-
მოაშკარავდა. ბ.ნი ფრიდმანი თურმე-
ჰილაპავლა თვლებს და ისე ჩამოაქან-
და ტფილისში. ეშმაქობა გაუგეს და
გზის გაყვანა გამგეობას დაუთმოს
წართვეს თეალი. ეს საქმე, რასაკეირ-
ვოვა სამართლოს გართვებად

* * * სურამის ულელ-ტეხილზე რეი-
ნის გზის გაყვანა, როგორც ვიცით,
ხაზინის ხარჯით უნდა ყოფილიყო.
ეხლა, როგორც ამბობენ, ამიტრ-კავ-
კასიის რეინის-გზის გამგეობა შუამ-
ჰილაპავლა თვლებს და ისე ჩამოაქან-
და ტფილისში. ეშმაქობა გაუგეს და
გზის გაყვანა გამგეობას დაუთმოს
წართვეს თეალი. ეს საქმე, რასაკეირ-
ვოვა სამართლოს გართვებად

* * * "გამოვიდა წერა-კითხვის სა-
ზოგადოების" გამოცემა ქართულად
"რობინზონ კრუზე". წიგნი სუფთად
არის გამოცემული, ქალალი არ
არის ცუდის ლირსებისა და არც ფა-

და გვრჩებოდა 1/2%-ის განდევნება, მაგრამ ბანკის ბანკის კრედიტისა, მაგრამ კრებამ არ იყალებდა და ჯეროვანი საბუთებიც წარმოასოდება უარ-უოფისათვის. ამ 1/2%-ზედ მეტის დაკლება ჟოვლად შეუძლებელია, ვიდრე დაკლება ჯამი ბანკის დაცვისას ბანკის კრედიტისა, მაგრამ დაგვრჩებამ არ იყალებდა და ჯეროვანი საბუთებიც წარმოასოდება უარ-უოფისათვის. ამ 1/2%-ზედ მეტის დაკლება ჟოვლად შეუძლებელია, ვიდრე დაკლება ჯამი ბანკის დაცვისას ბანკის კრედიტისა, მაგრამ ფრიდმანი კარგად შეძლებული კაცია და ტფილისის ებრაელთაგან მეტად პატივუფებული. ეხლა, როგორც ამ-ბობენ, მოსკოვის ოლქის სასამართლოს ამ ღანაშაულობისათვის ფრიდმანისათვის ციხეში მოვიქცევით, როგორც ჩვენ ჩვენს ცალკე საკითხავებში ვთქვით.

დეც მოსკვა პირუტყვების და მათის მფარველების ქებას. გამოდგა რომ, თუ ამ წლის განმავლობაში აღრინდულად ათბობდა მზე და ანათებდა ვარსკვლავები, — ეს სულ ზემო-ხსენებულის «საზოგადოების» წყალობა ყოფილა. ან კი როგორ იქნებოდა სხვაფრივ? — ვინ ლაპარაკობდა ყოველ კვირა, ერთ გვარის სიამოვნებით, თავიანთ თავსა და პირუტყვებზე?

ფო შენ მოთმინება ჩვენი განსაცდელ-სა შინა? და სხვ. ეს კატილინა, რომ-ლის წინააღმდეგ ასე თამამად აღ-ჭურვა ბ-ნი ორატორი, ტფილისის უზრნალ გაზეთობის რეპორტიორების და მეფელეტონების დასია. ულმერთო, უგულო, შეუბრალებელნი რამ ყო-ფილან ეს რეპორტიორები და მეფელეტონები! რა განსაცდელი და რა გა-ჭირვება არ მიუყენებიათ მათ „საზო-

ლი მოსაზრებანი და მოიწალინა მა-გალითების მოყენა. ამისათვის მან არხენიად გადალახა მსოფლიო ისტო-რია, გააღვიძა საფლავში «მტვერად ალგვილნი» გმირი ძველის დროისა შეარტენა კაც-მოყვარულის გრძნობის უარ-ყოფისათვის, — ამდენი სისხლი არ დაიტევება ქვეყანაზე, რომ პირუტყვების პატივის ცემა უფ-რო გაძლიერებული იყოს ხალხში,

ლიც მასვე შეუთხავს თურმე, რასა-კვირველია, „კაცთ მოყვარულ გრძნო-ბათა გასაფრალებლად“. ის რამო-დენიმე მუხლი ამ კანონ-მდებლობი-სა:

ა) რადგანაც სიტყვა «დეცემვირი», ბ-ნი სეკრეტის გამოკელევით, წარ-მოსდგა ქართულ სიტყვებისაგან: „ნუ-სცემ-ვარებს“, ქართულ მენახშირებს დღეობა... ამ დღეს გალავებული პურ-მარილით და მეტადრე და-ოთავიობის დაწერით.

ენ სთხოვდა ძუძუ-მწოვარს გაშეებს „საზოგადოების“ წევრობას? ენ აფრენებდა ურემლს ტფილისის ძალების უბელობაზე, მიუხედველად მისა კუდ-აპრეხილნი იყენენ ისინი, თუ კუდ-ამოძულნი? ენ უპირებდა ჯვარზე ცმევას საბრალო გლეხებს მინახშირ გირების შეწუხებისა გამო?

გადოებისათვის“ საკირიაო ფელეტონებში გაკრა-გამოკრით?! ჩვენი „საზოგადოებაო“, განაგრძო ორატორი, —მათის მეოხებით, სამასხარიდ შეიქმნა ტფილისშიო, ყველა ჩვენ გვითიობს, ყველა ჩვენ დაკრეხილნი ძალები (კუდ-ამოძუბულნი არც ბ-ნ თავს-მჯდომარეს მოსწონს) და რომელიც კიდეც იმის თვითონო? მართლა და დაცინების ღირების შეწმენა „საზოგადოების“ წევრ-

წარმოსტვება მან დასასრულ და დინებში გაკრა-გამოკრით?! ჩვენი „საზოგადოებაო“, განაგრძო ორატორი, —მათის მეოხებით, სამასხარიდ შეიქმნა ტფილისშიო, ყველა ჩვენ გვითიობს, ყველა ჩვენ დაკრეხილნი ძალები (კუდ-ამოძუბულნი არც ბ-ნ თავს-მჯდომარეს მოსწონს) და რომელიც კიდეც იმის თვითონო? მართლა და დაცინების შეწმენა „საზოგადოების“ წევრ-

ბ) მეფელეტონები, განსაკუთრებით ისინი, რომელნიც... კუდ-აპრეხილნი შეუპოვრად დადიან ქუჩებში, დაისაჯონ... იგივე დასჯა სათანადო არს რედაქტორთათვისაც, რომელიც ბეჭდვინებრ ზემოხსნებულ მეფელეტონების ნაწერს.

2) ის პეტელეტონები-კი, რომელ-

ენი სთხავდნ ქება-დიდებას? ენ არი-
გებდა ამ ქება დიდების ოქმებს? მოე-
ლის საღამოობით ენ ყაყანობდა და
ილანძლებოდა ამ ოქმების გამო? ისი-
ნი, სულ ისინი, მარტო ისინი, „ტვირთ-
მიმებ და მაშერალო მხსნელნი“ წევრნი
„საზოგადოებისანი“. ისეთი გრძნო-
ბით იყო წაკითხული ეს უაზროდ და
ამოხრით და გარდახედა ზოგიერთს
წევრებს, ჩვენშიაც არიან გასაკიცხ-
ნი (აქ «ზოგიერთებმა» გადმოხედეს
«არა-ზოგიერთებს» და ამოხრითვე
დაემოწმეს: «მართალიაო», მაგრამ
ყველანი ხომ იმისთვინები არა ვართო.
ისინი კი უველას ერთიანად გვეკუ-
ვენ და გვლანძლვენო. გვლანძლვენ
და ის კი არ იკიან, რომ ჩვენი სა-
თა გასაკიცხელადაო...
ამით გათავდა კომელია. საფრანგე-
თის გმირებმა კვლავ დაიძინეს საფ-
რარილტენნ უკვე ტფილისიდამ, არ
დაისჯებიან... თუ დროია ნად
გამოცხადდებიან „საზოგადოების“ და-
პარეხილმა მაღლებმა იგრძნეს თავის
მნიშვნელობა, ხოლო თვით **«საზო-
გადოების»** წევრნი, ძლევა-დიდებით
მაღლობით და გამოიყენებით მოინანებენ
და მუხლობით დარეკონის გამო, კულ-
ტორულის სალეს მორღვეობის
და დაპყურებდა ლრუბლოვანი ცა,
მოწყვენილის თითქო მოძღვრავის
თვალით დასკეროდა მაღლიდამ დაუ-
კაწყარის ჭაბუკისაგან ქება-შესხმული
«კლდე ბუნდოვანი» „აღსილი ნაპ-
რალო მდუმარებითა..“

Quousque tandem, Catilina, abu-
fere nostra patientia?! კატილინავ,
კატილინავ, როდემდინ უნდა ამყო-
რობასაო და სხვ. თავის აზრის გა-
სამართლებლად და «საზოგადოების»
ღვაწლის განსაღილებლად ბ-შა ორა-
ტორმა არ იქმარა ცარიელი თეორიუ-
ქელა, ამბობენ, ტფილისის „პირ-
უტყვია დამტკელ საზოგადოებას“
განუზრახავს სავალდებულოდ გახა-
დოს ერთი კანონ-დებულობა, რომე-
ექტი ეჭირვებოდა ეხლა ტფილისე-
ლებს, რომელნიც უმისოდაც არ
არიან ჩაღაც კარგს გუნებაზე. მიზე-
ზი ამ უგუნებობისა ბევრ ნაირია, მა-
თვის მავნეობისა უნდა ჰქონდეთ...
„ვისაც ტრუქობითა სული ჰქონდომია...
ილ. ხონელი

